

Izloži razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
bdi. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm ×
55 mm po K 150. Uradni
razglaš, poslano ter no-
lice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 288, za pol
leta K 144, za četrt leto
K 72, za mesec K 24.
Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Kdo beži pred Peskovo afero?

Zadeva, ki razburja »Jutrovec«
in Nesecesarje že dalje časa, je pri-
šla v akuten stadij. Nemogoče jo je
dalje zavlačevati, ker skrivanja za
plotom in streljanja v zrak mora
biti pa vendar enkrat konec. Vsaj
pri vsej stvari ne gre za kaj dru-
gega kakor za ljubljanski županski
stoliček. Vsa afera je, če jo vzame-
mo stvarno, malenkostna, zakaj
medicinska znanost pozna neshete
take defekte, in je insceniranje vse
zadeve v politične namene je na-
pravila iz ne nekako vseslovensko
politično zadevo.

Na vsa izvajanja zadnje tri dni v
našem listu pa je priobčilo »Jutro«
naslednjo notico:

»Afera Pesek, Stekel pes je ušel
po cesti. Vse beži, samo nekaj po-
gumnih gledalcev ga naskoči in po-
bije. Drugi pa stoje po oknih in zvi-
kajo oči, češ, kako se jim ta borba
gnjusi. Ravno taka je podoba v naši
javnosti z afero g. Peska. »Naprej«
je prvi zakričal, katera bolezen se
je konstatirala, potem pa je začel
bežati in vpiti, da se mu stoji. »No-
vi Čas« deli lekcije in napada demo-
krate, ki so mnenja, da g. Pesek ne
more biti župan. Klerikalci po Al-
fonzu Ligoriju pač branijo vsakega,
ki jim koristi. »Slovenski Narod« je
optimist in misli, da treba občinski
svet razpustiti, pa bo Peskove afe-
re konec. Po našem mnenju se občin-
ski svet more razpustiti le, ako so
za to dani zakoniti predpogoji ali če
je njegova delanostnost dokaza-
na v praksi. Afera Pesek je pač
znak izpričenosti NSS, izvolitev g.
Peska obenem dokaz delanostnosti
obč. sveta. Afera Pesek bo kon-
ec šele, ko bo vsa poštena javnost

obračunala z grešnikom in njegovi-
mi branitelji.

Odgovarjati hočemo glede te no-
tice na dve stvari čim krajše. »Ju-
tro« pravi, da mi bežimo pred Pe-
skovo afero, čeprav smo prvi za-
kričali o bistvu bolezni. To pa ni re-
snično. »Jutro« in »Pondeljek« goni-
ta po predalih lista že dva meseca
to stvar, kričita kakor jesihar, a ni-
sta še do danes prišla z dokazi pred
javnost ali pa pred obdolženca. Ob-
dolženec je pozival in drugi listi so
pozivali, naj se afera zaključi, toda
gospoda lepo molči in očita nam, da
bežimo. Ves razvoj cele polemike
kaže, da tisti beže in se umikajo, ki
so afero vprizorili. Tako postopanje
ni možgato, ne etično, to postopanje
je beg pred »steklim psom«. Boj, ki
ga nasprotniki Peskovi vodijo proti
njemu je neodkrit, zavraten.

Za nas kot stranko je vprašanje
spora med Peskom in »Jutrom« ire-
levantno: v političnem pogledu pa
nikakor ne moremo odobravati nači-
na boja, kakor smo že povedali, ker
ima silno zle posledice. Mi ne zago-
varjamo Peska, ki je med vojno do-
bro zaslužil, kakor priznava sam,
pač pa smo proti gnusnemu boju.

V notici omenja »Jutro« tudi
eventualni razpust celega občinske-
ga sveta ter pravi, da je to le po
obstoječih zakonih mogoče. Mi smo
povedali o tem svoje stališče, in to
je, da je edino razpust občinskega
sveta podan in na mestu. Drugega
izhoda ni brez kršitve pravic volil-
cev.

Mi s tem zaključujemo razpravi-
ljanje o Peskovi aferi, če nas ne bo
kdo izzival. Pripominjamo pa, da je
afera znak malenkostnih razmer.

Opazke k draginji in valuti.

Jugoslovanska valuta je na borzi
v Čurihu, ki je najnerodajnejša v
denarnem prometu srednjeevropskih
držav, zopet znatno padla. S tem
stalnim padanjem vrednosti našega
denarja se draginja na domačem tr-
du seveda tudi stalno veča.

Nedavno so imeli vladni možje
konferenco, kjer so proučevali vzro-
ke padanja naše valute in iskali po-
ta kako temu odpraviti. Prva misel
meščanskih gospodov je seveda bi-
la, izboljšati našo valuto z izvozom,
ker se pri tem da tudi dobro zaslu-
žiti. In res so se začele izvažati iz
države velikanske množine blaga,
predvsem živine. Toda kakega iz-
boljšanja valute le ni, kakor so to
vsi meščanski listi v Ljubljani lahko-
vernim ljudem trobili na ušesa. Dra-
ginja se je povečala do danes že za
30—40 odstotkov!

Za delavčeve plače se seveda
kapitalist ne zmeni, pač demokratsko
»Jutro« zopet pritiska na to, da
se forsira izvoz najbolj, češ to bo
ubilo draginjo, dasi navaja dejstvo,
da je kljub izvozu naša valuta vse-
eno padla in išče novih vzrokov za
to. Najde ga v svobodni trgovini z
valutami in čeki.

Kako je nedosledno kapitalistič-
no časopisje, si »Jutro« s tem samo
pove, ker obsoja svobodno trgovino,
v tem primeru torej svobodno
trgovino z valutami in čeki kot pre-
zgodnjo, ter zahteva zopet sistem
nadzorstva, dasi na drugi strani
vedno dokazujejo z njim vred vsi
meščanski listi, češ da nas iz dragi-
nje reši navsezadnje vendarle samo
svobodna trgovina. »Jutro« beleži
dejstvo, da banke zlorabljajo svo-
bodno valutno in čekovno trgovino

v škodo vse države. Čeprav jim je
vlada tako lepo vse zaupala. (Ban-
kokracija!) To je pač priznanje o
tkzv. narodni in državotvorni za-
vednosti bank in kapitalistov, ki jim
je le za kapital, do katerega najlaže
pridejo potom draginje, kak višji
interes, blagobit »tega ljubljene-
ga naroda« kakor pravijo, pa jim je
kakor lanski sneg.

Ponovni padec naše valute ima
svoje velike vzroke tudi v politični
strani. Mnogo je predvsem kriv na
tem način reševanja hrvaškega
vprašanja ter sedanjih političnih teo-
rijsko - reakcionarni režim, ki
vzbuja v inozemstvu gotovo le dvo-
me, ne pa kakega zaupanja in pri-
znanja, kakor so to mislili in še da-
nes mislijo vladni radikalsko-demo-
kratski gospodje s svojim zakonom
o »zaščiti« države. Gotovo da je go-
spodarskih vzrokov za padec naše

valute tudi zelo mnogo in ki tiče v
vprašanju izvoza in uvoza, pospe-
šitvi domače produkcije ter v svo-
bodni trgovini v obče; tudi promet
in davčna politika ne dviga vredno-
sti našega denarja, temveč podpira
draginjo.

Kje in kakšna so sredstva, s ka-
terimi bi se dalo odpraviti draginjo
v naši državi, smo že večkrat po-
vedali. Seveda meščanske vlade ta-
ka sredstva odklanjajo, ker se ne
strinjajo s kapitalističnimi interesi.

In kaj vidimo pravzaprav v teh
sedanjih nesigurnih atmosferah, go-
spodarskih in političnih poskušnjah
sedanje vlade? Drugo nič, kot to,
da se sedanja vladna bankokratska
smer in ves sedanj režim ni obne-
sel in se tudi ne more, in da mora
zaveti v državi ves drug veter: po-
litični in gospodarski demokrati-
zem!

Vprašanje vpokojenk tobačne tovarne.

Na svoječasn vprašanje glede
revizije upokojenk v ljubljanski to-
bačni tovarni je dobil poslanec so-
drug dr. Korun od ministrstva fi-
nanc sledeči odgovor:

V tobačni tovarni v Ljubljani
imamo dve vrsti provizionistov,
začasno provizionirane in stalno
provizionirane delavske osebe.

Pregled začasno provizioniranih
delavskih oseb vrši se vsako leto.
Ako je delavska oseba pri zdravni-
škem pregledu spoznana za sposo-
bno za delo, pozove se ista ponovno
v službo, v protivnem slučaju osta-

ne še nadalje začasno umirovljena,
ali se pa trajno umirovi. Trajno
umirovljene delavske osebe se pa
vobče ne pozivajo na pregled.

Trajno umirovljene delavske
osebe ne izgube tedaj penzije nika-
ko. — Začasno umirovljene je se-
veda izgube, toda samo, ako se po-
novno pozovejo na redovni zaslu-
žek.

Delavska prava v tem pogledu
so v § 20—28, statuta o preskrb-
ninskem sistemu za delavce tobač-
ne režije in njihove ostale precizno
in izčrpno osigurana.

Državni svet in administrativna sodišča.

Načrt zakona o državnem svetu
in administrativnih sodiščih ima 30
članov. Državni svet rešuje posle v
oddelkih po pet članov. Stalen od-
delek se sme sestaviti za admini-
strativne spore finančne narave.
Razpored svetnikov v oddelkih se
viši s kockanjem za vsako leto na-
prej. Po členu 102, ustave se usta-
navljajo administrativna sodišča s
sedežem v istem kraju, kjer so ape-
lacijska sodišča, lahko pa se usta-
novijo tudi v drugih krajih.

Upravna sodišča rešujejo posle
v pododdelkih s tremi sodniki. Ako
ima to sodišče več kakor dva od-
delka, mora biti en oddelek stalno
za razpravljanje v upravnih sporih
finančne narave. Državni svetniki
in upravni sodniki imajo glede stal-
nosti poklica in nepremičnosti vse
pravice rednih sodnikov. Po činu
in plači so enaki apelacijskim sodni-
kom.

Upravna sodišča sodijo o admi-
nistrativnih sporih, ki lahko obstaja-

jo med posamezniki ali pravnimi
osebam na eni strani in upravnimi
oblastmi na drugi strani. Pod upra-
vnimi oblastmi se razumevajo tudi
samoupravna oblastva. Državni svet
rešuje pritožbe proti razsodbam
upravnih sodišč, o pritožbah proti

Iz. Mihevc:

Kovinska industrija na ljubljanskem sejmu.

(Dalje.)

Plavž Store je razstavil tudi pre-
cej svojih izdelkov, ponajveč litine
in transmissijske naprave, ki prihaj-
ajo posebno sedaj ob razvoju novih
tovaren številno v poštev. Zadnji
čas bi bil, da bi se tudi to podjetje
pričelo množevati in da bi delav-
stvo prišlo pri njem na svoj račun,
zakaj delavstvo tega podjetja je
dolgo časa vegetiralo, to pa vsled
tega, ker se je temu podjetju na vse

mogoče in nemogoče načine oviralo
obtravanje. V tem podjetju je do-
bro razvita železolivarna, ki je pred
vino izdelovala za graške tovarne
odlitke, kakor motorne trupe za Pu-
chovo in Weitzerjevo tovarno. Plavž
ima tudi svojo valjarno in
svoji premogokop, ki ne prihaja toli-
ko v kvantiteti, pač pa v kvaliteti
v poštev. Čeprav je gospod Savič, tu-
di nad to podjetje obesil Damoklov

Dr. Démetér Bleiweis-Trsteniški:

O zdravstvenih nalogah socialnega zavarovanja.

(Referat na zborovanju blagajničnih
zdravnikov Slovenije ob priliki III.
jugoslov. lekarskega skupa v Ljub-
ljani.)

(Dalje.)

Socialna medicina s svojim ve-
likim pomenom sega globoko v
zdravniški poklic in že vidimo, da
se ločita dve skupini zdravnikov:
na eni strani zdravniški-lečniki (Heil-
ärzte), kojih naloga bo tudi v bodo-
če zdravljenje posameznih bolnikov,
torej individualna medicina, na dru-
gi strani socialni zdravniki, ki se
pečajo z opazovanjem in posvetovan-
jem zdravim, z izvedenijskim delo-
vanjem in kojih glavno torišče je
preventivno delovanje v prid sploš-
nega ljudskega zdravja. Ta delitev
je tako važna in tako zelo v smislu
bodočih nalog medicine, da zastop-
ajo odlični kliniki in zdravniki tudi
v naši državi zahtevo, da naj se ta

delitev izvrši že na medicinskih fak-
ultetah, tako da bodo te v bodoče
odgajale dve vrsti zdravnikov, zdra-
vniške-lečnike in socialne zdravnike.
Bifurkacija bi se izvršila po prvem
rigorozu, oziroma v šestem seme-
stru. Obe skupini bi morali dobro
obvladati klinično diagnostiko in to-
rež posecati predavanja iz vseh kli-
ničnih disciplin. Med tem, ko pa je
zdravnikom-lečnikom glavna naloga,
da se izvršno izvežbajo v terapiji,
socialnim zdravnikom tega vežba-
nja ni treba, posebno ne v specialnih
strokih, pač pa se morajo temeljito
poučiti na polju splošne in socialne
higijene, sodne medicine, izvedeni-
škega delovanja, organizacije soci-
alnega skrbstva in statistike. Iz pr-
ve skupine bi se v bodoče rekruti-
rali privatni in bolnišnični zdravniki
ter zdravniki za ambulatorije bolni-
ških blagin, iz druge skupine pa
uradni zdravniki, vodilni zdravniki
socialnega zavarovanja, šef-zdrav-
niki železnice ter privatni zavarov-
valni družbe za življenje in proti
neizgodi. Po vsem razvoju medi-
cine v zadnjem času in po obstoje-

čih resničnih potrebah ne dvomim,
da se bo ta delitev, ki se kaže že v
praksi, izvršila tudi v medicinski
šolski nastavi.

Poznavalec socialno - zavarov-
valnih nalog, uradnik Zavarovalnice
proti neizgodi v Sloveniji, dr. Jo-
ža Bohinjec, je v »Nivji« pred krat-
kim priobčil daljši članek o proble-
mih socialnega zavarovanja. V tem
članku posveča zdravniškemu vpra-
šanju le kratek odlomek, ki pa slo-
ve: »V celotnem sistemu socialnega
zavarovanja tvori zdravniško vpra-
šanje problem zase. In ta problem
je treba rešiti popolnoma. Treba je
vstvariti zdravniške specialiste, po-
klicno socialno zavarovalne zdrav-
nike, ki bodo vse svoje moči posve-
čali izključno socialnemu, prohibi-
tivnemu delovanju in modernemu
efektivnemu zdravljenju. Brez reši-
tve tega problema je ves socialno
zavarovalni sistem postavljen na
pesek.«

Naglašal sem prej, da so se na
očividni higiensko - preventivni po-
men socialnega zavarovanja ozirali
tudi zakonodajalci. In tako se je tu-

di v naši mladi probujajoči se drž-
vi, koje prebivalstvo je v svetovni
vojni utrpelo ogromno škodo na ži-
vljenju, zdravju in blagostanju, mini-
strstvo za socialno politiko zgveda-
lo, kako važne naloge ima to zava-
rovanje ne le v socialnem, temveč
tudi v zdravstvenem pogledu. Pod-
pisana je in v »Službenih novinah«
že objavljena nova Uredba o osigu-
ranju radnika. Ta uredba postavlja
socialno zavarovanje na povsem
novo podlago. Socialno zavarova-
nje se v vsej državi centralizira,
bolniško zavarovanje združi z onim
proti neizgodi. Vse bratovske
skladnice, vse privatne bolniške
blagajne prenehajo kot take poslo-
vati in se sklopijo v eno enoto. Le
državna železnica obdrži še svojo
bolniško blagajno, privatne železni-
ške družbe pa, ako imajo preko 1000
delavcev, v Ljubljani na pr. se ve-
lika bolniška blagajna tobačne to-
varne in Trgovsko podporno in bol-
niško društvo združita s splošnim
socialnim zavarovanjem. Ker imajo
v Srbiji pač zakon o bolniškem za-
varovanju iz leta 1912, ki se pa

vsled neprestanih vojn doslej ni mo-
gel uveljaviti, prevzame vodstvo
centraliziranega socialnega zavarov-
vanja za enkrat Zemaljska blagajna
za podporu bolniških radnika i za
osiguranje proti nezgodam v Za-
grebu, ki bo poslovala kot osrednji
urad. Pozneje enkrat se bo ta osred-
nji urad preselil v Beograd. V vseh
pokrajinah pa bodo obstajali okrož-
ni uradi, tako za Slovenijo in Ljub-
ljani in če se Slovenija razdeli na
dve oblasti morda tudi v Mariboru.
Število zavarovancev se zelo po-
množi, v večjih mestih skoraj po-
dvoji. Razven dosedanjih zavarov-
ancev predvideva nova uredba
obvezno zavarovanje delavcev na
domu (Heimarbeiter), mornarjev in
poslov, dalje dovoljuje prostovoljni
pristop vsem po novi uredbi zava-
rovanju nepodvrženih in tudi dru-
gače za slučaj bolezn nezavarova-
nim. Te udobnosti se bodo vsled
izpremenjenih pridobitnih razmer
gotovo v velikem številu poslužev-
vali uradniki.

(Dalje prih.)

meč, bi želeli, da se mu vseeno da možnost od tega razvoja, ki ga je imel pred in med vojno. Glavna ovira obrata pri tem podjetju je seveda kitajski zid naših carinarn in pa pomikanje koka.

Tudi nekdanji kamniški »pikola-jevek« (tako so imenovali v starih časih kamniške kovače, ki so izdelovali poljsko orodje) so prišli na ljubljanski sejem v novi moderni obleki, to je, z izdelki Bravarstva tovarne na Perovem pri Kamniku. Ta tovarna je razstavila lepo zbirko onih del, ki smo bili navajeni prej dobavljati iz Gradca iz tovarne Bratov Lapp, to je razne okeve za okna in vrata, več vrst ključavnice in druge v to stroko spadajoče predmete, ki jih rabijo naši mizarji pri stavbiškem mizarstvu. Aranzma razstavljenih predmetov te tovarne mora vsak strokovnjak le hvaliti. Tovarna bi imela velik eksport v Italijo, ki ga pa ovira carina, kakor ponavadi. Podjetje je opremljeno z modernimi stroji, da se v kapaciteti kakor v kvaliteti lahko kosa z drugimi podjetji enake vrste.

»Cinac« tvornica jedilnega orodja in drugih kovinskih predmetov v Celju. Predvsem je to popolnoma nova stroka v kovinski industriji na naši domači grudi. Podjetnik, kolikor nam je znano, se je zelo veliko trudil, da je to podjetje osnoval. Znano nam je, da je tudi delavstvo mnogo žrtvovalo pri snovanju tega novega podjetja. Vsekakor ga, kakor iskreno pozdravljamo vsak podjetni duh v naši domovini, tako pozdravljamo tudi to podjetje. Če bo uspelo, kar absolutno upamo, bo tudi delavstvo znalo poiskati pri njem svojo eksistenco. Tovarna »Cinac« ni to, kar bi morala biti, to se pravi, dages še ni na višku, razstavljeni predmeti niso bili številni, pač pa se je videlo, da se je podjetnik oprijel produkcije najbolj potrebnih stvari, ki jih v domovini še nihče ne izdelava. V tem tiči razumevanje potrebe. Seveda je bila tu velika težkoča, ker nismo imeli kvadriranih delavcev v tej stroki. Nismo jih imeli, pa tudi te si sčasoma ustvarimo. Razstavljeni predmeti: žlice, vilice, zajemalke in druge razstavljene stvari so šle, kakor pravi pristni Kranjc, »za med«, to je, razstavljalec je prodal vse in dobil naročila.

Štebi i Tulec sta imela razstavljene razne električne naprave. Ko smo pa šli zadnji dan mimo razstavljenih stvari, smo čitali na vseh predmetih, ki so bili razstavljeni, »Prodanos«. To je znak, kako nujno potrebna nam je bila elektrifikacija, glede katere smo Slovenci že veliko zamudili. Toliko vodnih sil, ki jih imamo, brezplodno šume in drve potoki in reke svojo pot proti jugu, dasi bi jih lahko izrabili v človeško korist, kar pomeni nekaj konservativizma, ki ne vem, če je v tem času odpušljiv. Dostikrat so v tem oziru delale ovire tudi politične praske v občinskih in deželnih odborih in zborih. Upajmo, da se to v doglednem času zamujeno popravi in da bomo tudi na tem polju začeli napredovati. Ta potreba se je najbolj pokazala ravno na ljubljanskem sejmu, kjer ravno mala obrt ni prišla ysed tega do svojega izraza.

(Dalje prih.)

NAPREJ

Je edini dnevnik slovenskega delavstva. Zato mora v hišo slehernega proletarca!

LISTEK.

Zvonimir Kosem

BARAKE.

(Dalje.)

»Glej, Dreja, kaj vse so naredile delavčeve roke! Nekaj veličastnega so ta visoka poslopja... Kakšna razlika, če primerjaš to z barakami! In vendar je oboje delo delavčevih rok... barake, postavljene v naglici za vojaštvo, in palače, zgrajene z največjo skrbnostjo in trudom v dobri več let. Človek bi mislil, da bo stanoval delavec, trpin, v teh lepih hišah in palačah, ki jih je tudi sam sezidal, da bo vsaj na stara leta deležen sadu svojega dela. Toda ne! On stani v polomljenih, zapuščenih barakah, ki se je v njih gnetlo med vojsko vojaštvo — on večni trpin, ki bi po vsej pravici spadal v te lepe, svetle domove, v katerih se šopirijo namesto njega največji le-

Kulturni vestnik.

Dante Alighieri.

Danes mine 600 let, odkar je umrl. Morda, če bi poiskali med ženi vseh narodov, jih ne bi našli malo, ki ga presegajo kot umetnika, izrednih ljudi, ki so silneje vplivali na zgodovino lastnega naroda in človeštva, težko pa bi mogli imenovati človeka, ki bi globlje kot on vzrasel v šeststoletno zgodovino duševnega življenja svojega plemena, prodrl preko njega v srca drugih narodov in postal njihova last, ker je malokdo kakor on pisal in deloval za vesoljnost.

Če prešturamo njegovo Divino Commedio, vidimo, da je eden njegovih glavnih namenov (le eden med mnogimi pravimi, ker v takem delu bi zamašili iskali en sam namen) apoteoza pravice. Ker njim, ki človeštvo ugonablja s krivicami in lažmi, je v granit svojega umotvora izklesal neizbrisljivo besedilo večne kazni, a človeka, ki je trpel od njihovih krivic, pusti očiščenega gledati v obličje Najvišjega, ki je Pravica. Da nam tega obličja, ki ga je sam gledal, ni razodel, leži morda v tem, ker je vedel, da bi ga človeštvo ne razumelo, ker je še vse neočiščeno in tava na prvem križpotju, odkoder gre pot do resnice. Takrat ko ne bo med nami več surovega materialnega egoizma; ko bo spreudeno socialnega reda zadostno materialnim potrebam vseh in ne samo poedincev; ko nam postane duševno življenje res to, kar hoče biti — prvi namen vsega življenja sploh; takrat se Alighieri znova porodi in nam razodene zadnjo skrivnost.

Rodil se je Dante 30. maja 1265, v Firenci in si je že zamlada ustvaril tisto široko modroslovno in znanstveno podlago, ki mu je pozneje omogočila, da je v svojem največjem delu zbral vse, kar je človeški duh dotlej spoznal na vseh poljih svojega udejstvovanja. V svojem rodnem kraju je deloval na vodilnem mestu. Takrat je bila Italija razcepljena v dva tabora »belih« in »crnih«; ker se je Dante zavzel za prvo stranko iz samega prepričanja, da je njena stvar pravična, je moral leta 1302, iz Firence bežati v brezdomno tujino. V Ravenno je leta 1321. umrl. Takrat se je katoličnem maščeval nad njegovim mrtnim telesom s tem, da so prepovedali pokopati ga v posvečenem kraju. Dante, dasi zelo veren človek, je namreč vse svoje življenje brezobzirno nastopal proti grešnemu početju cerkvene hierarhije gori do najvišje glave. Danes ga ta cerkev v svoji nezmotljivosti seveda slavi kot enega največjih svojih sinov! Njegovo največje delo smo že omenili. Je to silovita vizija v sto spevih, v kateri roma pesnik skozi »Peklo« in »Vice« v »Nebes« do očiščenja. Knjiga je danes prevedena skoraj v vse jezike in še nje celotni prevod v slovenski dobio v kratkem, potem ko se je Koseski že pred kakimi 60 leti mučil s spevi iz »Pekla«. Med ostalimi Dantejevimi deli je posebno važna razprava o ljudskem jeziku in njegovih pravicah nasproti tedanji rimski razvadi latiniziranja. S tem je postal oče taljanskega književnega jezika.

Dr. Ivan Prilatič: Predhodnik in idealni utemeljitelj ruskega realizma. (Pota in cilji. 7-9 zvezek.) Izdala »Tiskovna zadruga«. Cena meh. vez. K 90.—, po pošti K 6.— več. — V tej knjigi, obsegajoči 26 tiskanih pol (414 strani), opisuje pisatelj prehod romantike k realizmu v misljenju, v umetnosti in socialnem življenju ruskega naroda. Središče razprave tvorijo znamenita štirideseta leta, v katerih ima svoje korenine današnja Rusija. Delo je zasnovano tako, da stoji na treh vogelnih kamnih: na Gogolju, od katerega izvalja svoj rodovnik modern ruski umetnik, na Bje-

linskem, očetu ruske kritike in na Hercenu, katerega smatra vsak Rus za idealnega roditelja novega ruskega človeka, zlasti z ozirom na njegova socialna iskanja. Kdor hoče spoznati ruskega duha, vseobsežnega receptorja svetovnih idej in mladostno-smelega graditelja novih duševnih in socialnih stavb za vse človeštvo, bo našel v tem delu zanesljivega vodnika, ki mu bo osvetlil marsiktero pot v ruskem duševnem labirintu. Knjiga, nastala na podlagi malone dvajsetletnega študija ruske literature in na osnovi poldrugoletnega osebnega opazovanja ruskih razmer na licu mesta, je edini pojav te vrste v naši znanstveni literaturi in je napisano tako, da jo bo lahko razumel vsak naš inteligent. »Tiskovna zadruga« se ni ustrašila velikih

stroškov zvezanih z izdajo knjige, kateri je dala tudi lično vnanjo opremo. Knjiga se nanaša pri »Tiskovni zadrugi« v Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti Glavne pošte. Odkrit Mozartov dopis. V »Bulletin de la Societe française de musicologie« je objavil Charles Bouvet dosedaj neznan dopis Mozarta iz leta 1873. Z Dunaja. Naslovljen je na glasbeno založništvo Sieberovo v Parizu. Mozart mu pošilja v tisk tri koncerte za klavir in orkester in šest kvartetov, ki so posvečeni Haydnju. Zanimivi so honorarij, katere zahteva 27 letni skladatelj. Za tri koncerte zahteva 30 louisorov in za šest kvartetov 50 louisorov, kar znaša danes 11.000 francoskih frankov.

Brzjav.

Čehoslovaška nota proti nasilstvom v zapadni Madžarski.

LDU. Praga, 12. sept. Čehoslovaški minister za zunanje posle dr. Beneš je danes poslanski konferenci poslal noto, ki se nanaša na dogodke v Zapadni Ogrski. Nota je bila zaeno poslana vladam zavezniških veselil ter rumunski in jugoslovenski vladi in se glasi: Njegovi ekselenci gospodu Cambonu, predsedniku poslanske konference v Parizu. — Gospod predsednik! V imenu vlade čehoslovaške republike se usojam obrniti na poslanski konferenco in jo opozoriti na te dogodke. Že tri tedne se odigravajo resni prijetljaji na Zapadnem Ogrskem. Krdela bivših madžarskih vojakov se združujejo s prostovolji in tolpami ljudi, katerih značaj se da težko označiti. Poizkušajo se bitti prave pravcatke bitke z onimi, ki hočejo vzpostaviti red in uveljaviti pogodbe. Vrše se preganjanja. Izvalja se terorističen režim, in kakor javljajo poročila, se krivci ne plašijo niti največjih nasilstev. Sosednje pokrajine so zbog tega jako vznemirjene in preplašene. Zaradi tega neizmerno trpi gospodarsko življenje v teh krajih Srednje Evrope, ki mu je vojna hudo škodovala, in vse sosednje države že čutijo nesrečno posledico tega položaja. Politika čehoslovaške republike je poslednja tri leta stremila samo po tem, da bi kar največ pomagala pri pacifikaciji in preostroju Srednje Evrope, in je strogo temeljila na natančnem uveljavljanju skupno dogovorjenih obveznosti, ker si je prizadevala, da se doseže odkritosrčno in lojalno skupno delovanje vseh teh dežel. Zatorej je čehoslovaška vlada zaradi teh dogodkov, ne da bi hotela preiskavati, kdo je zanje neposredno odgovoren, po pravici zelo vznemirjena. In smatra, da je ta položaj, ki se grozi podaljšati, absolutno nevzdržen. Poleg tega sodi, da je njena dolžnost namram zaveznikom in lastnemu narodu, da opozori visoko konferenco na ta položaj, ki je za mir Evrope

jako nevaren, in jo naprosi za odredbe, ki bi storile konec anarhijskemu stanju, povzročnemu po intervencijah, katerih ta trenutek nočem imenovati s pravim imenom. Dovoljujem si zlasti naglašati, da bi delo za mir, ki ga vršimo s tolikimi težkočami, da bi dospeli do normalnega stanja in odstranili posledice vojne, bilo jako otežkočeno, ako bi se današnje stanje podaljšalo tudi samo za en dan. Ravno z zavlačevanjem bolj ali manj neznatnih sporov nastajajo navadno najresnejši konflikti. Treba je zatorej, da se ta vprašanja urede kar najhitreje. Vlada čehoslovaške republike se ob tedanjem stanju stvari aktivno in neposredno ni vmešala v žalostne dogodke na Zapadnem Ogrskem in tega ne bo storila. Vendar pa mora, ne da bi pretiravala resnost položaja, ki ogroža mir, z ozirom na mišljenje gotovega dela prebivalstva in gotovih političnih činiteljev ugotoviti, da bi bilo za splošni mir mnogo nevarnejše, ako bi se razširilo naziranje, ki ga raznašajo oni, ki so se dogodkov v teh krajih aktivno udeležili, namreč naziranje, da se morejo brez strahu pred pravično in zasluženo kaznijo kršiti mednarodne obveznosti, da se smejo izvrševati akcije, ki nasprotujejo mednarodnemu pravu in da se brez kakoli sistematizirano onemogočati uveljavljanje mirovnihih pogodb, ki so bile svečano podpisane od dotičnih držav, kakor tudi od veseli. — Proseč oprostite, da se obračam do Vas, gospod predsednik, s to intervencijo, ki jo narekava le stremljenje po varstvu miru in po pokoju dobro mislečih ljudi. Vam zagotavljam iznova, da čehoslovaška republika, v svesti si svoje dolžnosti, varovati mir ne bo ničesar podyzela brez popolne pritrditve poslanske konference, zavezniških veselil, kakor tudi vseh onih, ki so pri tej stvari neposredno interesirani.

NAŠE VPRAŠANJE.

Beograd, 12. sept. Ministrski predsednik Nikola Pašić je sprejel danes v svojem kabinetu ruskega poslanika Strandmana, s katerim se je dalje časa razgovarjal. Razgovor se je sukal okrog pomoči ruskim beguncem ter okrog zagotovitve eksistence onih ruskih beguncev, ki se nahajajo v naši državi.

Gospod Pašić se je razgovarjal z ruskim poslanikom. S kakšnim poslanikom? Koga ta poslanik zastopa? Mi samo vemo, da ruskega naroda ali ruske države ne! Drugega pa kot ruski poslanik nima za-

stopati! Zato bi radi vedeli, na kakšni podlagi je razpravljal naš zunanji minister g. Pašić z njim o mednarodnih in meddržavnih zadevah.

ZAKONODAJNI ODBOR.

LDU. Belgrad, 13. (ZNU.) Sporazumno s finančnim ministrom bodo referirali v zakonodajnem odboru: dr. Ninčič jutri dopoldne, 15. t. m. dr. Voja Veljković o carini, dne 16. t. m. dr. Ante Dubičić o državnih dolgovi in bonih, dne 17. t. m. referirata Jovan Jovanović in Ojionović o državnem računovodstvu, dne 18. t. m. referira dr. Slavko Čečerov. Tretji odsek zakonodajnega odbora za socialno politiko bo imel svojo sejo dne 16. t. m.

POSLOVNIK ZA SKUPŠČINO.

LDU. Belgrad, 13. (ZNU.) Minister za konstituantno je izdelal zakonski načrt za poslovnik za narodno skupščino in ga odposlal odboru, ki ga bo proučil tekom tega tedna. Načrt poslovnika predvideva v glavnem in splošnem ista določila, kakor poslovnik za konstituantno, ki je bil sprejet pozneje tudi za zakonodajno skupščino.

KATOLIŠKI TEROR V PEČUHU.

LDU. Belgrad, 13. (ZNU.) Po poročilih iz Pečuha, so začele Horthyjeve oblasti internirati tamošnje rudarje. Da bi zakrile množične deportacije, prepeljavajo madžarske oblasti rudarje v plombranih vozovih v Budimpešto. Obstaja tudi nevarnost, da bo pečujski premogovnik v kratkem prenehal delovati radi nedostatka delavnih moči. Na ta način bi nam Madžarska ne mogla dobavljati v tranonski pogodbi določenih količin premoga. Vlada je ukrenila vse potrebno, da si zagotovi dovoz premoga iz Pečuha.

ZVEZA NARODOV IN INDIJA.

Zeneva, 12. septembra. Indijski odgovor Sastru naznačuje v svojem govoru gorenje-šleški vprašanje za tako, v katerem ima svet zveze narodov priliko, da se ne-strankarsko udejstvuje. Vsa vprašanja, ki se tičejo zveze narodov, se morajo obravnjavati s tega stališča, da nismo samo državljani svoje države, temveč svetovni državljani. — Na razorožitev more Indija šele tedaj misliti, ko bodo Afganistan, Rusija in Turčija pripadle zvezi narodov. Dolje je zahteval govornik, naj bo Indija močnejše zastopana v tajnistvu, kjer sedi sedaj le en zastopnik Indije.

LOV ZA MORILCI.

LDU. München, 13. (Wolff.) Državno pravdnistvo v Opperhelmu je osumilo za morilca Erzbergerja dve osebi iz Münchena, katere sedaj išče. Gre tu za 28-letnega Heinricha Schulza iz Saalfelda in 27letnega dijaka Heinricha Tillesena iz Koelna. Oba sta bila častnika.

LDU. Berlin, 13. (Wolff.) Tukaj so aretirali družino, sestoečo iz vdove, več hčera in sina, ki je bil kadet, ki so osumljeni, da so sodelovali pri umoru Erzbergerja.

STAVKA V SEVERNI FRANCJI.

LDU. Lille, 12. (Havas.) Vsi delavci tekstilnih industrijalec, da se znitajo meze, se je pred kratkim v mnogih obratih ustavilo delo. Pozajanja za zedinjenje med delodajalci in delavci so ostala brez uspeha, tako da se je za 12. t. m. proklamirala splošna stavka. V raznih sredstvih pokrajine okoli Roubaixa in Tourcoinga je stavka od davi splošna, ker so se druge delavske zveze pridružile stavkačom.

LDU. Roubaix, 13. (Havas.) Na zborovanju, ki so ga prizorili stavkačji in na katerem je govoril odposlanec splošne delavske zveze Lefevre, se je množica razkropila in ustavila več voz cestne železnice. Vse trgovine so bile zaprte. Orožniške patrle so korakale po mestu.

Politične vesti.

+ Slovenska samostojna kmetijska stranka se združila s srbsko radikalno stranko, tako poročajo zagrebške »Novosti« iz dobrega vira. — Ali je samostojna stranka že tako slabotna med našimi kmetičani ljudstvom?

+ »Hol- u. Personalnachrichten des Neuen Freien Presse.« Ministrski predsednik Pašić odpotuje v Pariz, da poroča kralju Aleksandru o političnem položaju.

+ Dementi. Z ozirom na vest »Slovenca« št. 201 od 4. t. m. in na slično poročilo »Jugoslavije« št. 210 od 5. t. m. da se naše oblasti na zahtevo medzavezniške komisije prenaajo izpraznille nekatere obdelne vasi v Prekmurju, češ, da ti kraji pripadajo Nemški Avstriji, doznava Ljubljanski dopisni urad z merodajne strani, da je medzavezniška komisija v Monostru to sicer zahtevala. Ali da pa ni res, da bi bile naše oblasti omenjene vasi izpraznille. Te vasi so še vedno v naši upravi, komu pa bodo

Konrad je zaškrta! z zobmi.

»Le plešite tango in foxtrott in kolikor je še drugih podobnih eksotičnih plesov, ki ste si jih izposodili od poškočnih kentavrov iz blaženega dežele Culukafrov in Malajcev, plešite in norite in pretakajte sladki znoj pri orgijah, kakor je vaš običaj in sega, vriskajte in uživajte do onemoglosti, vi razbojniki, potepuhi, lomoglosti, vi vlačuge, ki vam je pod krinko fraka in cilindra in svile in parfuma dovoljeno vse, — niti ene minute, niti ene sekunde nikar ne zamudite, — zakaj kmalu bo odbila vaša ura, bo napočil čas, ko bo drugi Kristus planil v ta čarobni tempelj in z bičem izgnal iz njega vso sijajno, plešočo od orgij upelahno sodrgo! Takrat, o trebuški, se vam bo za vselej pomirila vroča kri, bič, ki je že pripravljen, bo z zabuhlih obrazov izbrisal zadnjo sled strasti, pogasil vam ogenj v pohotnih očeh za vekomaj!...«

(Dalje prih.)

nuhi, oderuhi, tatovi in lopovi v fraku in cilindru. Taka je pravica na svetu — komu bi se v sveti jezi ne zablistale oči, kdo bi ogorčen ne stignil desnice v pest?!

Srečala sta čokatega trebušnika s košato brado; počasi se je pomikal proti hotelu, sopihal in držal črni cilindar kakor posodo vseh skrivnosti v zalitih, okroglih rokah.

»Tega pa poznam,« je omenil kovač; »sedaj mol! — zato je odkrit — ampak če bi stopil predenj be-rač in ga prosil za krajcar, bi ga nahruil! Delat pojdi, lenoba!« »Pa če nimam roke gospod! Vojska —« »Kaj me briga tvoja roka! Delaj, kakor sem že rekel, pa mir besedi in ne bo ti treba beračiti!« — Tako je s tem pobožnim razbojnikom, ki takoj sname z glave cilindar, kadar zazvončklja kje iz visokih lin milodonečih zvončkov. Ampak to je samo na zmag, dragi moj! Ne smeš si misliti, da si je hlinavsko primolil vse tiste milijone, nabasane v vrečah, na katerih jezdi v samotnih nočeh, ka-

kor copernice jezdi jo metle, kadar se odpravljajo na Klek... Od delavčevih žuljev je obogatel, zredil se je od krvi, ki jo je izsesaval tekom let vztrajno in neomajno delavcem iz teles; zato je razbojnikovo telo zdaj tako lepo pitano in mastno, zato so vreče nabasane z milijoni, zato dvigajo tvornice z novimi stroji kakor pikdar siti zmaji svoja žrela v zrak in pojejo hrumeč in ropotaje slavo in čast svojemu poglavarju — razbojniku. Kaj tisto, če omahujejo delavci od lakote in se onepotekajo se-stradani — živi okostnjaki — po cestah, glavna stvar je, da ima razbojnik svoje vreče nabasane z milijoni!

Šla sta tako po svetlih ulicah med visokimi palačami, in kamorkoli sta se ozrla — povsod luč, šumeča in vesela, gorka luč, povsod kočije z iskrimi kočij, avtomobili, jezdec, biciklisti, povsod napeti okrogli trebuh, obrzi od tošče zabuhli in bleščeči, na rejnih udih svila in briljanti, povsod okna sijajno razsvet-

ljena, za okni — za stenami — godba in vriskanje in prepevanje...

V zelenem okviru akacij, bolj na samem, je štrlelo v nebo ogromno poslopje z visokimi, od blesketajoče se mlečne svetlobe obžarjenimi okni; tja so romale dolge procesije v prosolno svilo ogrnjenih žensk, so romali sôpeč grešniki v fraku in cilindru in belih rokavicah; izpod svile so se lesketale gole, okrogle lakti in polna ramena ter napol razgaljene prsi lepih, zapeljivih prešestnic, izpod cilindrov pa so se plazili poželjivi pogledi po vabljivo zaokroženih ženskih udih. Vse te procesije je požiralo poslopje vase, pa še vedno so prihajale nove trume. Že od daleč so pluskali valovi poškočne godbe iz prostranih dvoran na ulico; naglo premikajoče se sence za okni so pričale, da se v poslopju vrši ples; zdaj-podaj se je posvetila za zavesami bela, objemajoča roka, so zakipele visoke grudi na prsih moškega, se je zalesketal cvetoč ženski obraz in utonil v luči in vrvanju...

pripadje, bo končno razsodila medzavezniška komisija za razmejitve z Madžarsko, ki je koncem preteklega meseca začela poslovati.

+ Komunisti razbili skupno akcijo za pomoč Rusiji v Čehoslovaški. Kakor poročajo češki socialistični listi, se je komunistom posrečilo razbiti enotno akcijo za pomoč stradalci Rusiji v Čehoslovaški.

Dnevna kronika.

Torej kateri Pesek? Današnja »Jugoslavija« priobčujo članek, v katerem dokazuje, da leto očiti naprti Antonu Pesku na Jožeta Peska, ter da sta v celoti afera zamenjana osebi. To je mogoče. Sedaj pa imajo zopet besedo, ki se kopljejo na nas, ker smo afero pognali nekoliko dalje. Jožef Pesek je učitelj klavirja in znan homoseksualec. Sedaj bo vendar enkrat konec — čedne in slavne afele.

V zasmeh odvetniškega uradništva. Prišla nam je v roko okrožnica glede zvišanja odvetniške tarife, ki jo razpošilja odvetniška zbornica svojim članom. Nas to toliko ne zanima, če se zviša advokatska tarifa, toda vendar moramo dodati nekaj pripomb, ker okrožnica izdaja nekako neobjavljeno zbornico proti odvetniškemu uradništvu. Odvetniško uradništvo se že dalje časa trudi potom poverjenosti za socialno skrb, da doseže izboljšanje svojega položaja. Toda do danes, ko ta napor traja že nad pol leta, ne more beležiti nobenega uspeha, ker se odvetniška zbornica izgovarja, da nima pravice, pogajati se z uradništvom v imenu svojih članov. Okrožnica ki jo sedaj razpošilja odvetniška zbornica, se glasi: »Vsem gg. odvetnikom! Odbor odvetniške zbornice je sklenil vnovič započeti akcijo za zvišanje odvetniške tarife ter za izpolnitev dosedanjih naredb, da bo ustrezala sedanjim draginjskim razmeram in omogočila stanu primerno življenje odvetniku in svoji. Uspeh je mogoče le tedaj, če se kolikor mogoče natančno in po resnici obrazlože draginjske razmere sploh in posebej v naši stroki in pritožbe utemelje s stvarnimi podatki. V ta namen je odbor sklenil pismeno anketo ter vam pošilja vprašnilo polo z vabilom, da jo kar najhitreje izpolnite in potem vrnete do 10. septembra 1921. Zbornica pričakuje od vsakega svojega člana, da bo z izpolnitim poročilom o dejanskem razmerah in primerni nasveti pomagali sebi in svojim tovarišem do zasluženih ugodnejših življenjskih pogojev. Predsednik.« — Torej odbor te sklenil — zakaj ne sklenil tudi, da povzame korake za zboljšanje gnetnega položaja odvetniškega uradništva in s tem kvalifikacije istega? Saj se obe vprašnici tičejo žepov gg. odvetnikov. Seveda čezmerno bi grabil vsak rad, izdajal pa le malo. Čudimo se, da odbor odvetniške zbornice uvideva za advokate sedanje draginjske razmere, ne uvideva pa tega za uradništvo. Ali nima tudi odvetniško uradništvo pravice, da si omogoči stanu primerno življenje sebi in svojem? Naravnost nerazumljivo nam je, zakaj se ni odbor obrnil na odvetnike glede uveljavitve službenega razmerja odvetniškega uradništva. Zakaj tudi v tem pogledu ima odvetniška zbornica skleniti pravnoveljavne obvezne pogodbe. S to okrožnico je odvetniška zbornica dokazala, da je opravljena podvzeti v vsakem slučaju tičejo se odvetnikov te ali one korake. Zato pričakujemo, da bo ukrenila potrebno, da se čimprej uredi tudi službeno razmerje odvetniškega uradništva in da ne bode več uporabljala raznih izgovorov. Od pokrajinske uprave pa pričakujemo, da bo priporočala pristojnemu mestu zvišanje odvetniške tarife le v slučaju, ako

Tako delajo komunisti v prid stradalca in tepečega ljudstva.

+ Baldiške države žele pristopiti v zvezo Malega sporazuma. Estoniki poslaničnik Memding je dobil nalog, naj stopi v stik zlasti z jugoslovansko in čehoslovaško vlado, da pripravijo glede tega vse potrebno.

bodo dali odvetniki oddelku za soc. skrb možnost, čimprej in ugodno rešiti vprašanje službenega razmerja odvetniškega uradništva!

Zopet lepa tolažba za najemnike. Minister za socialno politiko dr. Kukovec sklenil je v kratkem novo anketo o stanovanjski naredbi. Toda ne mislite, da bi se visoke najemnine za lokale revidirale, temveč da se pripravi vse potrebno za to, da se dovolj z letom 1922, svobodno oddajanje stanovanj in lokalov in svobodno povzvišanje najemnin s strani hišnih gospodarjev. Revne stranke bodo hišni gospodarji svobodno metali na cesto. Dr. Kukovec bo sklical strokovnjake, da o tem odločijo.

Odkrile spominske plošče Franu Mašlju-Podlimbarskemu se je izvršilo v nedeljo 11. t. m. v Spodnjih Lokah pri Krašnji kar najlepše.

Zopet: Prepovedani listi. Notranje ministrstvo je s svojim sklepom od dne 6. t. m. prepovedalo za našo državo list »Volkszeitung«, ki izhaja na Dunaju in »Kleine Zeitung«, ki izhaja v Gradcu, ker objavljata članke, ki žalijo našo državo.

Izplačanje 20% priznanje. Generalni inšpektorat finančnega ministrstva je od raznih bank in denarnih zavodov zbral vse priznanice in kupone od onih 20%, ki so se ob priliki markiranja kronskih novčanic odvzeli. Ko bodo končane vse priprave, se bodo priznanice takoj začele izplačevati.

Akademikom. Vsem tovarišem, ki nameravajo študirati na ljubljanski univerzi, naznanjamo, da se odpravi akademika menza s 1. oktobrom ter pozivamo vse one, ki so s 1. oktobrom letu prehranjevali v njej, kakor tudi one, ki za bodoče nanjo reflektirajo, da nam to nemudoma naznanijo in sicer naj a) pošljejo takoj natančen naslov, da jim pošljemo predpisani formular v izpolnitvi; b) izpolnjeni formular z v njem označenimi prilagami naj se pošlje društvu najkasneje do 30. septembra. Pri tej priliki opozarjamo na določila v formularju in na priložene položnice. Ob enem naj prilože doličilo, ki žele, da se jim sporoči rešitve prošnje na dom, znanko za 50 para. Ker se bodo zaenkrat delile podpore kot v preteklem šolskem letu, ni potrebno, da vlagajo oni, ki se bodo hranili v menzi podpisane društva, prošnje na oddelke za posveto. — Podporno društvo jugoslovanskih akademikov v Ljubljani, Univerza.

Napredek. Med najnovejšimi vestmi »Slov. Naroda« beremo tudi to novost, da samostojni gospod minister Pucelj prireja bankete v Beogradu. Pravi samostojnež, da samostojno daje bankete.

Velik požar v Klečah pri Ljubljani je vpepelil v nedeljo 9-tim posetnikom hiše in gospodarska poslopja. Škoda cenilo na dva in pol milijona kron. Gasilo je 12 požarnih bramb, da so omejitli požar.

Razpuščeno društvo. Vlada je razpustila društvo »Deutscher Kindergartenverein« v Studencih pri Mariboru, ker ni več pogojev za njega pravni obstoj.

Tiskarski škrat je v večeršnjih številki zagrešil, da je napravil v notici o prodaji beigradskega hotela »Moskva« iz Gradjanke banke Jadransko banko.

stne deklishe meščanske šole na Sv. Jakoba trgu št. 1. Vajenci in vajenke so morali pri vpisu izkazati z odpuštnico oziroma z odhodnico ljudske šole. Ponk se prične v nedeljo, dne 8. oktobra 1921. ob 8. uri dopoldne. Obiskovalci tukajšnje obrtne nadaljevalne šole so po § 99 b obrtne reda dolžni vsi vajenci in vajenke, ki se uče v Ljubljani in še niso dovršili obrt. nadaljevalne ali kake druge vsaj enakovredne šole. Šolski okoliš obsega ozemlje ljubljanske mestne občine. Molster oziroma njegov namestnik mora v smislu § 100 obrtne reda dati vajencem oziroma vajenkam potrebnega časa za obiskovanje obrtnih nadaljevalnih šol, dokler popolnoma ne dosežejo učenega smotra, ter skrbeti za redni šolski obisk svojih vajencev oziroma vajenk in omogočiti nadzorovanje obiska s prijavljanjem in odjavljanjem vajencev ozi-

roma vajenk pri šolskem vodstvu. Proti kršiteljem navedenih predpisov se bo postopalo po tozadevnih določbah pravilnika za obrtne nadaljevalne šole in po obrtnega reda. Šolski odbor obrtnih nadaljevalnih šol v Ljubljani.

Glasbena Matica v Ljubljani. Dosedanja delitev glasbeno šolskih zavodov naše Glasbene Matice v glasbeno šolo in v konservatorij Glasbene Matice v bodoče odpade in se je zavod popolnoma preobnovil na podlagi konservatorijske uredbe, ki postane v kratkem zakon. Na podlagi te uredbe se deli konservatorij v štiri pripravljene razrede, 3 letniške nižje in 3 letniške višje konservatorijske stopnje. Vpisovanje v vse tri oddelke se že vrši in se zaključil dne 15. t. m. V interesu rednega pouka je, da se gojenci takoj oglase. Vsi na novo vstopili in ki v svojem instrumentu niso začelniki, morajo napraviti sprejemni izpit. Na poznejše oglase se bo oziralo le, ako bo še kaj prostora na razpolago.

Povska šola prof. dr. Kozina priredi v četrtek 15. t. m. ob 8. uri zvečer pevski večer v veliki dvorani Mestnega doma. Solistično bodo nastopili trije gojenci, altistka gđ. M. Paigelj, sopranistka gđ. H. Ančik in tenorist g. P. Burja. Pelj bodo pesmi, arije in duete. Ker pa goji šola tudi petje v zboru, bo izvajal del gojencev tri mešane zore. Prijatelji glasbe se vabijo. Vstop je prost.

Na osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani, Turjaški trg št. 3, v poslopju Kmetijske družbe, II. nadstropje, se vrši upisovanje učenk in hospitantk 14., 15. in 16. septembra vsak dan od 8. do 12. in od 14. do 17. ure za razne tehnične ženske domače obrti: šivane čipke, belo in pisano vezanje, toleda, filat in biserna dela. Vpisnine in šolnine ni nobene. Podrobna pojasnila so razvidna na objavi desk.

Vsled razširjenja griže se prične reden pouk tako na meščanski kakor tudi osnovni šoli na Jesenicah dne 1. oktobra t. l.

Ptujski župan

ali ptujski demokrati igrajo »kašperiteater« z mestno občino.

V soboto je sklical starostni predsednik g. Mahorič sejo ptujkega občinskega sveta, da izvoli župana.

V posvetovalni magistratu so bili zbrani ob določeni uri vsi odborniki, le dr. Fermevc je manjkal. Najstarejši odbornik, trgovec Mahorič, potirka na pred njim stoječo uru in otvori sejo s sledečimi besedami: Poročam cenecim odbornikom da se volitev župana ne more vršiti, ker je dr. Fermevc zadržan udeležiti se volitve. Dobil sem telefonično obvestilo, da se je ponesrečil s svojim avtomobilom in prosi, da se naj volitev preloži, ker bi se je tudi on rad udeležil. Volitev župana se vrši v ponedeljek ob isti uri.

Vsi odborniki — razen demokratov seveda — so bili vsled te izjave presenečeni in razburjeni, kakor tudi številno občinstvo na galeriji. Takoj so dali duška proti tej predznosti, ki se upa vedoma in nalašč kršiti jasno zahtevano zakone in predpise o volilnem redu. S. Lozinšek je povzel besedo in zahteval, da se volitev izvrši v smislu § 48. vol. reda, in zahteval glasovanje, kdo je za to, kdo proti. Iz galerije je medklicev kar deževalo. Odborniki soc. dem. stranke in nar. socialisti so odločno protestirali proti takemu postopanju demokratskega predsednika Mahoriča. Mahorič je bil tiho in je izginil iz dvorane in se ni tudi na posebno vabilo odbornikov vrnil. O tem početju se ni sestavil noben zapisnik, sicer ga tudi ni treba, ker priča o tej nesramnosti je bila vsa galerija in vsi odborniki. Mahorič se ni vrnil na predsedniško mesto, akoravno so odborniki to od njega kategorično zahtevali, da bi vodil sejo naprej. Besedilo § 48. vol. reda, ki jasno pravi, da je volitve izvesti, ako je navzoča polovica odbornikov, bila je temu demokrati bob ob steno.

Z galerije so se slišali klici, kakor: kinematograf, kašperiteater, demokracija, lumparija, nesramnost, itd., socialisti obeh strul so se kregali in zvrčali vso odgovornost za to početje na navzočo demokrate ter jih dolžili naravnost, da so storili to namenoma in bodo za to še dali odgovor ptujskemu prebivalstvu. Profesor Vajda se je široko ustil, da je v 3 letih napravil več (dolgov menda) za občino, kakor vsi Ptujčani skupaj. Dr. Senčar je razlagal, da je to popolnoma opravičen postop-

pek predsednika, ako se hoče eden izmed odbornikov, ki je slučajno zadržan, volitve udeležiti. Lozinšek mu je povedal, da je to skrb za občino, s katero se demokrati tako bahajo, in da je za zagovarjanje tega kaj hotel iti na pokrajinsko namestništvo. Na trgu pred magistratom je bilo zbrana precej občinstva, ki je poslušalo dirindaj v zgornji dvorani in se divilo ptujskim učenjakom, ki znajo najnaprednejše razlagati volilni red.

In kaj bi se naštevati? Ta slučaj nam jasno kaže, kako korupcijo imamo v Jugoslaviji, da ji ni na svetu para. Peščica dohtarjev hoče terorizirati vse prebivalstvo, ki je z ogromno večino reklo, da jih ne mara.

Kaj so hoteli demokrati s tem doseči? Tu se jasno vidi, da delajo to namenoma samo radi tega, da bi volitve bile razveljavljene ter bi ostal na vladi demokratiški komisar. Pri tem početju se niti ne strašijo pred globo in izgubo par mandator. Dr. Pirkmajer je vzgojil pravo kličo v Ptuj, Tisti dr. Gosak, ki se trka na prsi, da je državotvoren element, je res »elemente posebnega kalibra, kakor je to povedal narodni poslanec Brandner. Tukaj se drži za velikega Jugoslavana, ko je pa bil v italijanskem ujetništvu in so se tamkaj zbirale jugoslovanske legije, je nastopal nekje blizu Neapla proti njim in agitiral na blodih proti vstopu v legije — bal se je menda Avstrije?

Kar se pa tiče izgovora na sploh, da je odbornik zaradi neke nezgode zadržan, je pa gotovo vse skupaj iz trte izvitlo. To se mora jasno dokazati in dognati. Zaradi dogodka v soboto v Ptuj, se mora o neresreči dr. Fermevca odgovorna oblast natančno preprčati.

Dr. Fermevc je vedel, da se vršijo volitve v soboto ob 6. uri, odpeljal pa se je kljub temu, čeravno mu je bila po izjavi predsednika prisotnost pri volitvah tako zelo na srcu. Veste, gospodje demokrati: to lahko prepovedujete svojim backom, ki so 20 let trgali hlače na šolskih klopih, ne pa poštenim delavcem in poštenim obrtnikom v Ptuj.

Pozivamo vso pošteno javnost v Ptuj in širini Slovenije, da si te sorte ljudi zapomni in o pravem času da primerno lekeljo.

Pozivamo naše poslance, da stvar ženejo do kraja, da se ne bo moglo nikdar več operirati s takimi pomočniki! — Eden z galerije.

Organizacijski vestnik. Iz stranke.

Sodruge v Spodnji Šiški opozarjamo na diskusiji večer, ki bo jutri v sredo ob 20. uri v bivši nemški šoli.

Iz strok. organizacije.

Seja centralnega odbora kovinarjev se bo vršila v sredo 14. t. m. — Tajištvu.

Seja centralnega odbora Strokovnega društva železničarjev bo v petek dne 16. t. m. zvečer ob 7. uri v društvenih prostorih. Udeležite se seje vsi odborniki!

Vestnik Svobode.

SODRUGI DELAVCI IN PRIJATELJI DELAVSKE PESMI.

Vse sodruge pevce in prijatelje delavske pesmi, ki hočejo pristopiti in sodelovati v pevskem zboru »Svobode«, pozivljamo, da se prijavijo k pevskemu odseku, in sicer v tajištvu »Svobode« Aleksandrova ul. 5, pritrilje desno. Sodruzi in prijatelji delavske pesmi, odzovite se pozivu k delu čim najštevilnejše!

Godbeni odsek delavske izobraževalne zveze »Svoboda« podružnica Moste naznanja, da se bodo vršile vaje na pihala vsak torek, petek in soboto. — Prva vaja bo v petek 16. t. m. ob 20. uri v društvenih prostorih pri Mauserju. Točnost je predpogoj uspeha.

Gospodarsivo.

— Lepi uspehi ljubljanskega velesejma. Tudi zadnji dan sejma je bil naval obiskovalcev velikanski in tudi sklepanje kupčij je bilo jako živahno. Se ob zaključitvi sejma, ob 6 uri zvečer so se mnogokje še sklepale kupčije, da se izrabijo še zadnji trenotek. Po ugotovitvi sejmkega urada je bilo obiskovalcev v vsem skupaj 121.000. Kupčijski uspeh je mnogo večji, kakor se je cenilo te dni. Urad je ugotovil okroglo za 600 milijonov kron fiksno sklenjenih kupčij. Vsi razstavljalci so bili izredno zadovoljni in isto se sme trditi o obiskovalcih in kupcih. Vsi razstavljalci so na vprašanja urada z veseljem zagotovili, da drugo leto zopet razstavijo in sicer velika večina na mnogo večjem prostoru, deloma v lastnih paviljonih. Ker je tudi od podjetij, ki letos še niso razstavili, ob živahnem zanimanju, ki ga je sejem letos zbudil v njih, zanesljivo pričakovati številno udeležbo, se sme že sedaj trditi, da bo prihodnji »Ljubljanski veliki sejem« ostal ne samo na sedanjih višini, temveč, da bo imel še večji obseg. Zlasti so bili tudi razstavljalci iz Hrvaške in Srbije zadovoljni ter so se ob odhodu uradu gorko zahvaljevali in zagotavljali udeležbo tudi na prihodnjem sejmju. Upati je, da se ob velikem letošnjem uspehu sejmja prikladi iz Srbije in Hrvaške prihodnjič še veliko večje število razstavljalcev. Smoter sejmja je popolnoma dosežen. Uspeh je naravnost slaven, kakor ga nihče ni pričakoval.

— Plaćevanje davkov. Po uradnem poročilu se je v vsej kraljevini leta 1919, plačalo davkov za 65.625.628,96 dinarjev, leta 1920, pa 143.555.777,83 dinarjev, dočim so plačani davki leta 1921, znašali 206 milijonov 151.930,75 dinarjev. Kakor se vidi, se državni dohodki vedno bolj zvišujejo in konsolidirajo.

Pridobivanje urana v Čehoslovaški. Ministrstvo za javna dela objavlja, da je vlada določila 12 milijonov kron v svrhu pospeševanja eksploatacije urana. Vlada je odobrila pogodbo z Imperial and Foreign Corporation za racionalno eksploatacijo radijeve rude. Do konca tekočega leta se bo izdelalo pet gramov radija.

— Monopol na sladkor bo odpravljal ministrski svet — na Poljskem. — Nasprotno pa hoče ameriški Standard Oil Company, in neka česko-ameriška družba od čehoslovaške vlade doseči monopol na eksploatacijo petrolejskih vrelcev in petrolejske trgovine. Da to dosežeta, sta vladi obljubili 30% delnic zastoj in podpis 2 in pol milijarde čehoslovaških kron državnega investicijskega posojila. Kapitalizem gotovo ne dela na svojo zgubo, še manj pa pošteno trgovsko politiko.

Ko prečitete »Naprej«, ga oddajte Vašim prijateljem!

Več rabljenih dvokoles. Šivalnih strojev in otroških vozičkov

v dobrem stanu se ceno prodaja. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Velika izbira otroških vozičkov, dvokoles in šivalnih strojev

po ceni F. Batjel, Ljubljana, Stari trg št. 28. Sprejme se v polno popravo za emajliranje z ognjem in ponikanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni stroji. Mehanična delavnica, Karlovska cesta št. 4.

»TRIBUNA«

tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Ljubljana Karlovska c. 4, Zvonarska ulica št. 1.

Slovenska gradbena družba
Ljubljana * Ljubljana
Tehniška pisarna v tovarni Keršič.

Izvršuje: vse vrste visokih in globokih stavb, betonske in železobetonske gradbe, vodne gradbe, električne centrale, izkoriščanje vodnih sil, moderne industrijske gradbe in mostne gradbe.

Posebnosti našega proizvoda: leseni polnostenski nosilci za strehe z velikimi razponi, lesena in kombinovana skladišča, tvorniško izdelovanje zložljivih stanovanjskih hišic.

Kolarski oddelek: izvršuje vse vrste luksuznih in tovornih vozov, karoserij, samokolnic itd.

Občno konzumno društvo v Trbovljah r. z. z. o. z.

Vabilo

na

redni občni zbor,

ki se vrši

v nedeljo, dne 2. oktobra 1921, ob 4. uri popoldne
v dvorani „Dejavskega doma“ v Trbovljah.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Računsko poročilo.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Sklepanje o prebitku.
5. Sprememba pravil § 56.
6. Volitev načelnstva, tri člani v nadzorstvo ter enega namestnika.
7. Revizijsko poročilo.
8. Razni nasveti in želje.

Na občni zbor imajo le člani pravico, kateri kupujejo svoje potrebščine v društvu.

Načelnstvo.

Nadzorstvo.

Išče se

strojni mojster

popolnoma več v posluževanju in popravilu parnih strojev, motorjev na surovo olje in hladilnih strojev za večjo tovarno blizu Ljubljane za čimprejšnji nastop. — Ponudbe na upravo „Naprej-a“.

Ivan Zakotnik, mestni tesarski
mojster

Telef. št. 379. Ljubljana, Dunajska cesta 46. Telef. št. 379.

Vsakovrstna tesarska dela, kakor: moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga.

Tovarna furnirja.

Kolesa „Puch“ in „Waffenrad“
pnevmatika Dunlapp, Reithoffer, Aquilla
se kupi najceneje pri trdku

Ig. Vok, Ljubljana, Sodna ul. 7.

Tovarna

čevljev

Tržiču,
Slovenija.Zaloga, pisarna in prodaja na
debelo in drobno v Ljubljani v lastni
hiši, na Bregu št. 20.

Izdeluje vsakovrstne

čevlje

za gospode, dame, deklice, dečke
in otroke iz boks-, ševro-, lak-
usnja in drugega materijala.

Najboljša kvaliteta!

Najmodernejše oblike!

Konkurenčne cene!

Mesečno sobo

išče urednik pri „Napreju“, in
sicer takoj. Ponudbe na upravo
tega lista.

Slaščičarski

pomočnik,

21 let star, češki Nemec, išče
službo v Zagrebu ali njega oko-
lici. Naslov v upravi „Naprej-a“.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Dunajska cesta 15.

Šivalni stroji Izborna konstrukcija in
elegantna izvišitev iz to-
varne v Lincu. — Ustanovljena leta 1867.

Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“.

Ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarov.

Dürkopp, Styria, Waffenrad.

Začasno znižane cene!

Velika izbira sukna, perila,

odej, gotovih oblek, dežnikov itd.

po znižanih cenah se prodaja pri

J. TRPIN, Maribor,

Glavni trg št. 17.

Obleke

moške, fantovske
in deške, mikado,
razglane, površ-
nike, kožuhe, ja-
halne hlače, špe-
cijalitete v otroških oblekah
(kostumih) in drugo konfekcijo
od najpriprostejšega do najfine-
jšega kroja v najboljši izdelavi
ter razno sukno, hlače vino in
podloge nabavite najceneje

edino le pri

„KONFEKCIJSKI INDUSTRIJI FRANDE“.

Telefon št. 313.

FRAN DERENDA,

Ljubljana, Emonska cesta št. 8.

Najnižje cene!

Najnižje cene!

VULKAN

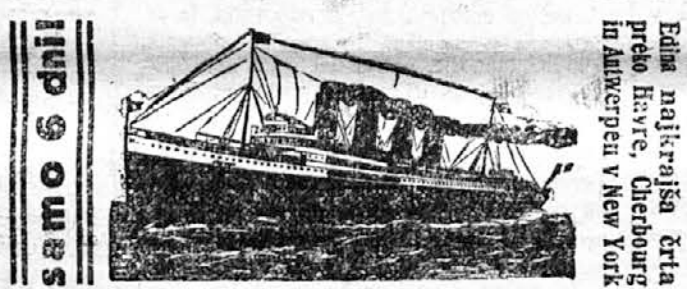
tvornica gumijevih
izdelkov v Kranju

izdeluje

prvovrstne podpetnike.

Čisto domače podjetje!

Iz Havre v Ameriko

Edna najhitrejša črta
preko Havre, Cherbourg
in Antwerpen v New York

Vozne listke in zadavna pojasnila izdaja konc. poštovalna pisarna

Iv. Kraker, Ljubljana,

Kolodvorska ul. 41 (blizu glavn. kolodvora).

vse neuporabne ZLATE
PREDMETE, verižice,
prstane, obeske, zapestnice,
uhane itd., kateri predmeti
vam leže doma, ki jih ne
nosite, trdku
trgovina ur, zlat-
nine in srebrnine
Ljubljana, Prešernova ulica št. 1.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani,

registrirana zadruga z omejeno zavezo.

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ure
in jih obrestuje po čistih

4 %

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo
polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru.Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni
kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice
se eskomptujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Šolski zvezki

za ljudske in srednje šole, na razpolago v
vsaki množini. Priznana najboljši lastni
izdelki iz belega, finega papirja in
močnih ovitkov.Učiteljska tiskarna, Ljubljana
Franciščanska ulica št. 6.

Najnižje cene!

Zahtevajte cenike!

Točna postrežba!

F. BRUMAT
LJUBLJANA

Manufaktura in tkanine.

Mestni trg 25.

Jos. Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

priporoča

najcenejši nakup

na debelo in drobno:

galanterijo, srajce, kravate, no-
gavice, moške in ženske, šolske po-
trebščine, jedilno orodje, žlice, vilice,
aluminium, toaletno milo, ščetke za
obleko, glavo, zobe in konje, čevljarsko
orodje rinčice, dreto, sukanec. Istotam se
dobe najboljši ŠIVALNI STROJI za roč-
binsko in obrtno rabo, vse potrebščine za ši-
vilje, krojače, čevljarje, NA DEBELO deli za
::: kolesa in šivalne stroje, igle, olje itd. :::Išče se: Jamski paznik,
samec ali oženjen.

Zidarski polir,

samec, svoje stroke popolnoma vešč, samostojen delavec. Po-
nudbe naj se pošljejo s prepisi spričeval na upravo „Naprej-a“
pod šifro „Premog“.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod
najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj,
LJUBLJANA, Maribor, Metković, Opatija,
Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb,
Trst, Wien.Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu-
in inozemstvu.